

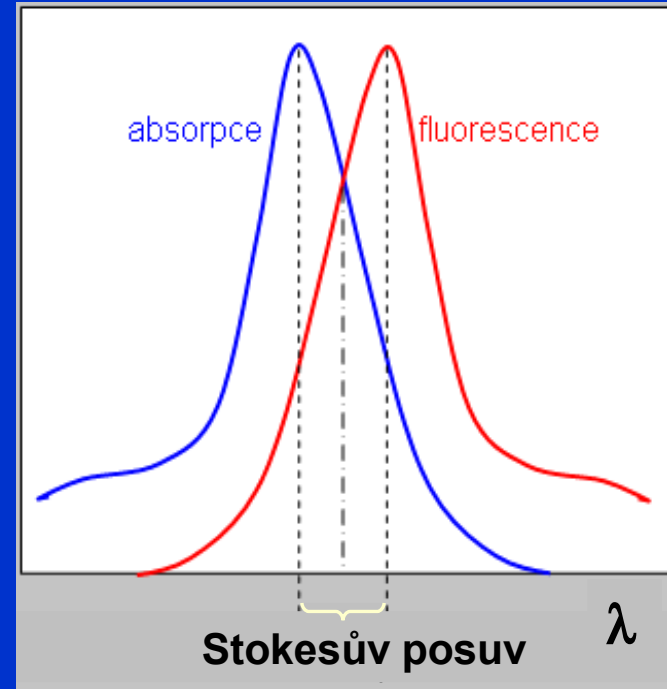
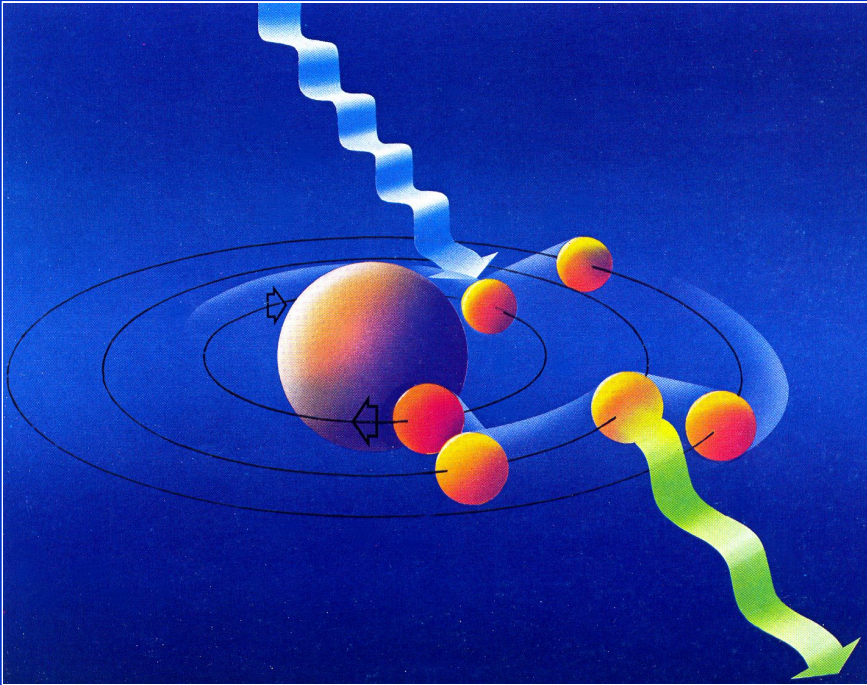
Fluorescenční mikroskopie

principy a použití

Luminiscence

- objekt absorbuje záření určité vlnové délky, které se vnitroatomovým přeskupením změni na záření o delší vlnové délce
- excitace – viditelné světlo, UV, x, α , β , γ

Stokesův zákon: $\lambda_E < \lambda_F$

Emitované záření má větší vlnovou délku a tudíž nižší energii. $E = h \cdot c/\lambda$

Rozdíl vlnových délek absorpčního (excitačního) a emisního maxima

Luminiscence

excitace světlem:

- fosforescence - vyzařování světla trvá i po přerušení excitace
- fluorescence - nemá setrvačnost, záření zaniká po přerušení excitace

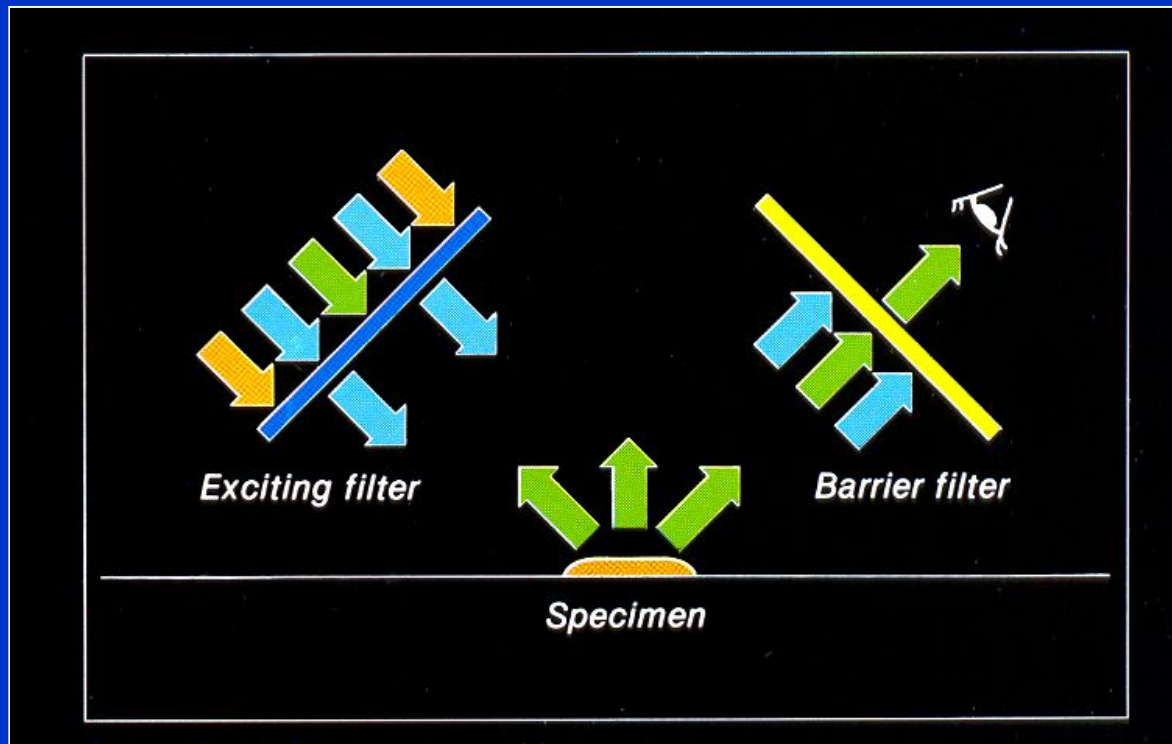
excitace vyvolaná chemickou reakcí:

- chemiluminiscence

Detekce fluorescence

- spektrofluorometry a „microplate readers“ měří průměr vlastností vzorků (μl až ml).
- fluorescenční mikroskopy rozlišují fluorescenci ve dvou nebo třech rozměrech pro mikroskopické objekty (v průměru menší než ~ 0.1 mm).
- fluorescenční scannery („microarray readers“) rozlišují fluorescenci ve dvou rozměrech pro makroskopické objekty jako jsou elektroforetické gely, bloty a chromatogramy.
- průtokové cytometry (Flow cytometers) měří fluorescenci každé buňky v protékajícím proudu, což umožňuje identifikovat a kvantifikovat subpopulace buněk ve velkém vzorku.
- konfokální mikroskopie

Princip fluorescenčního mikroskopu

excitační
(budící)
filtr

závěrný
(bariérový)
filtr

vzorek

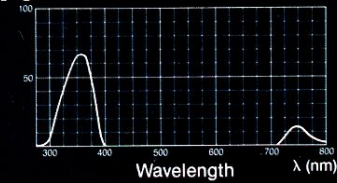
Excitační filtry - Olympus

Exciting Filters

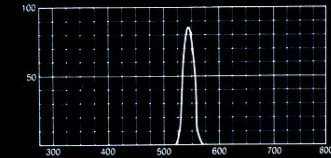
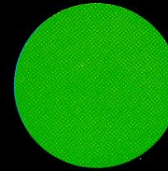
UG-1

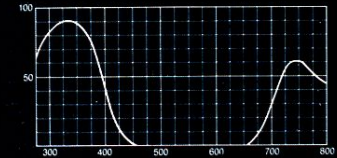
% T

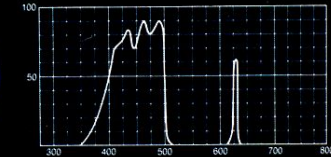
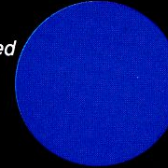
IF-545

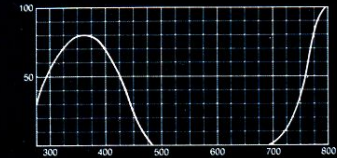
UG-5

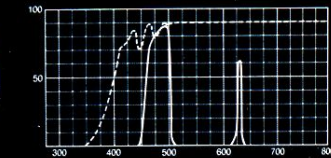
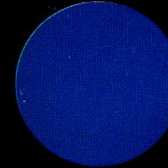
IF-490
transmitted
light

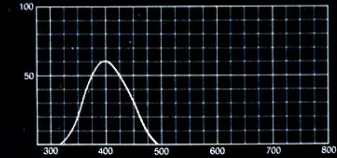
BG-3

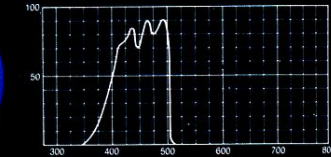
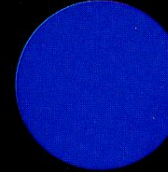
IF490
+ UVC

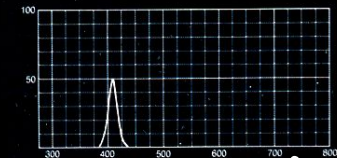
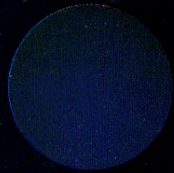
BG-12

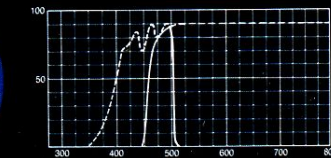
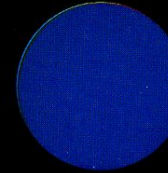
IF-490
reflected
light

IF-405

IF490
+ EY455

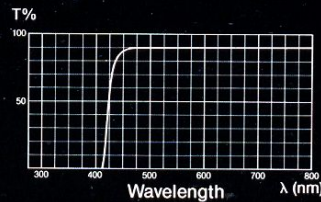
500 nm

λ

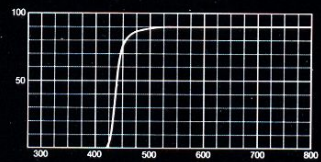
Bariérové filtry - Olympus

Barrier Filters

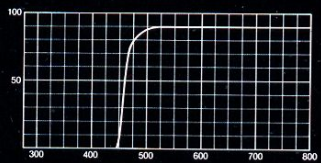
L-420

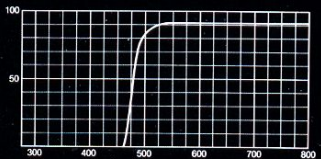
L435

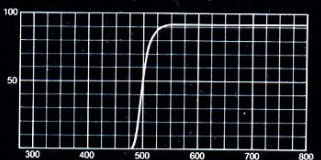
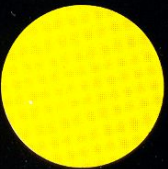
Y455

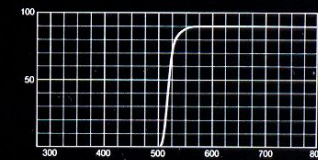
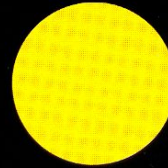
Y475

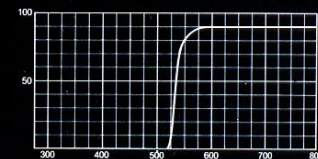
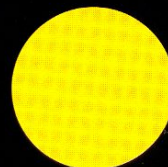
Y495

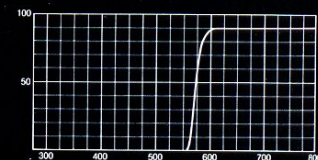
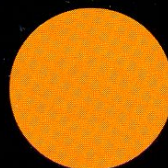
O515

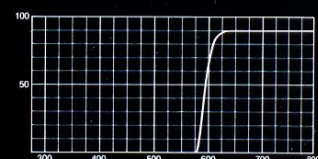
O530

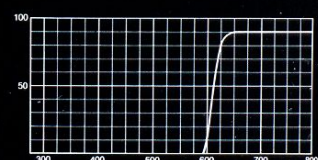
O570

O590

R610

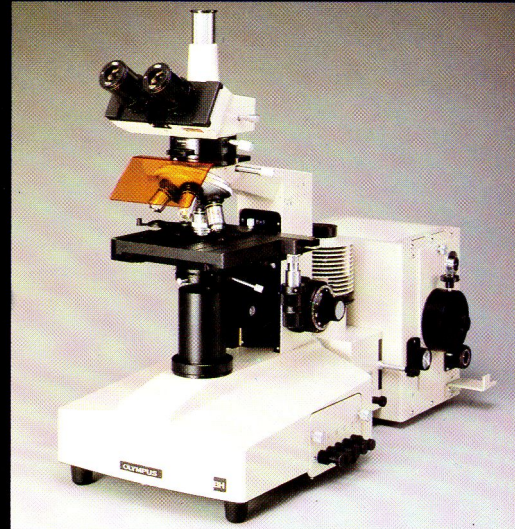
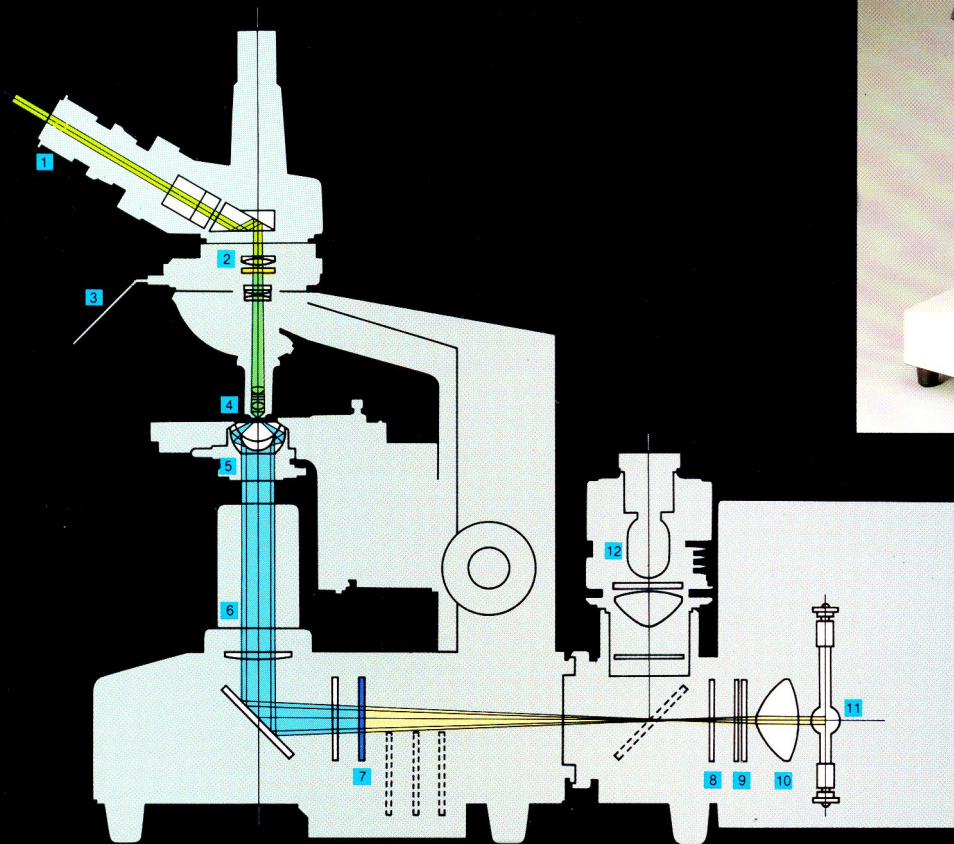

↑
500 nm

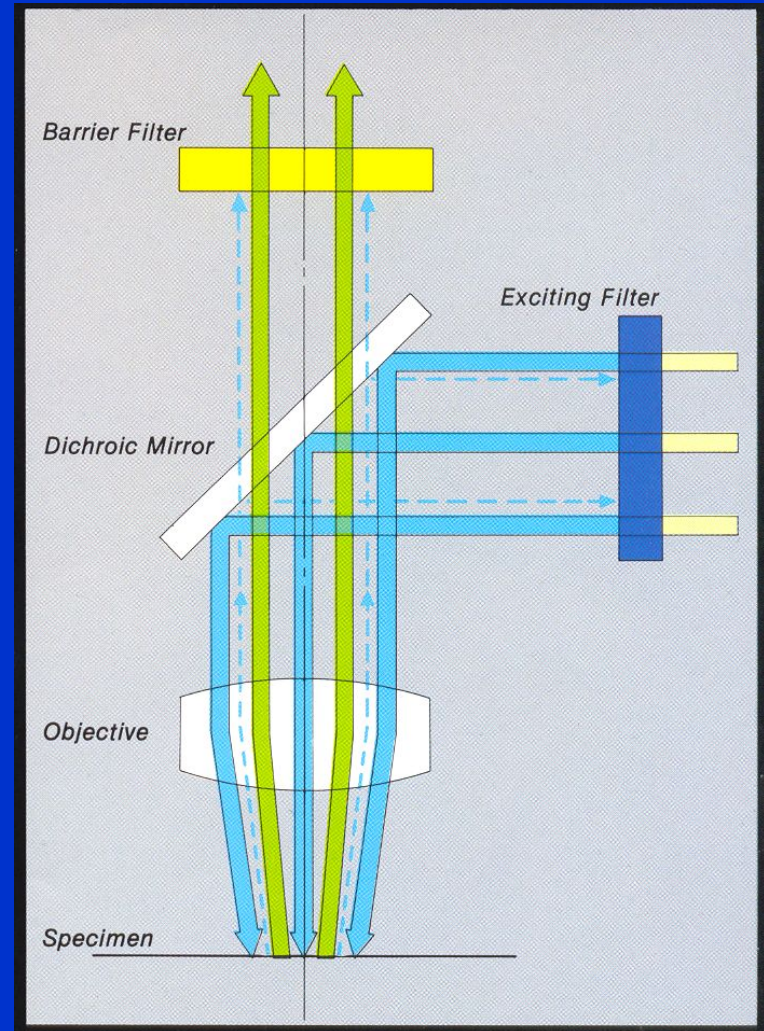
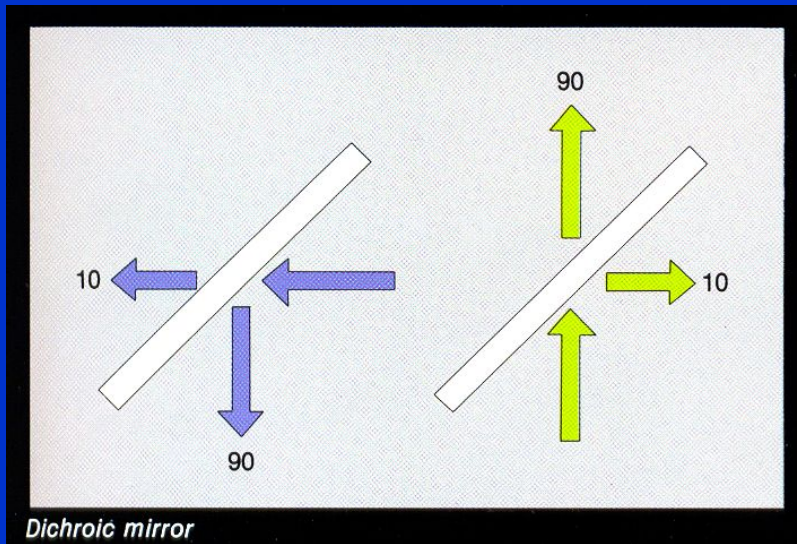
Transmisní fluorescenční mikroskop

Optical Path of The Transmitted Light Fluorescence Microscope

- 1 Eyepiece
- 2 Barrier filter
- 3 UV protective shade
- 4 Objective
- 5 Widefield darkfield condenser
- 6 UV protective tube
- 7 Exciting filter
- 8 Shutter
- 9 Heat absorbing filter
- 10 Collector
- 11 Super high pressure mercury lamp
- 12 Pre-centered tungsten bulb

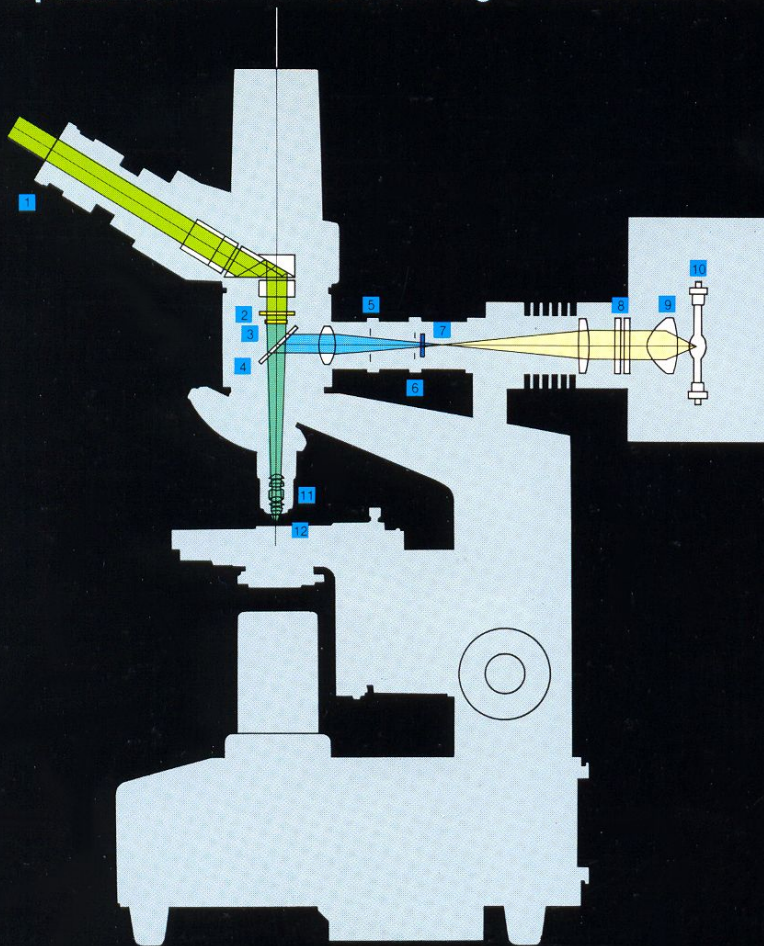
Dichroické zrcadlo a princip funkce

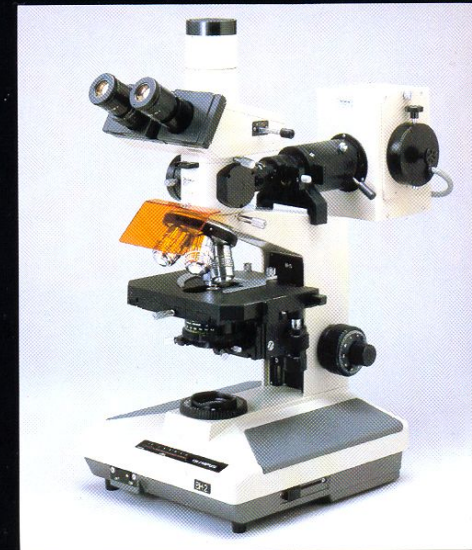

Epifluorescenční mikroskop - Olympus

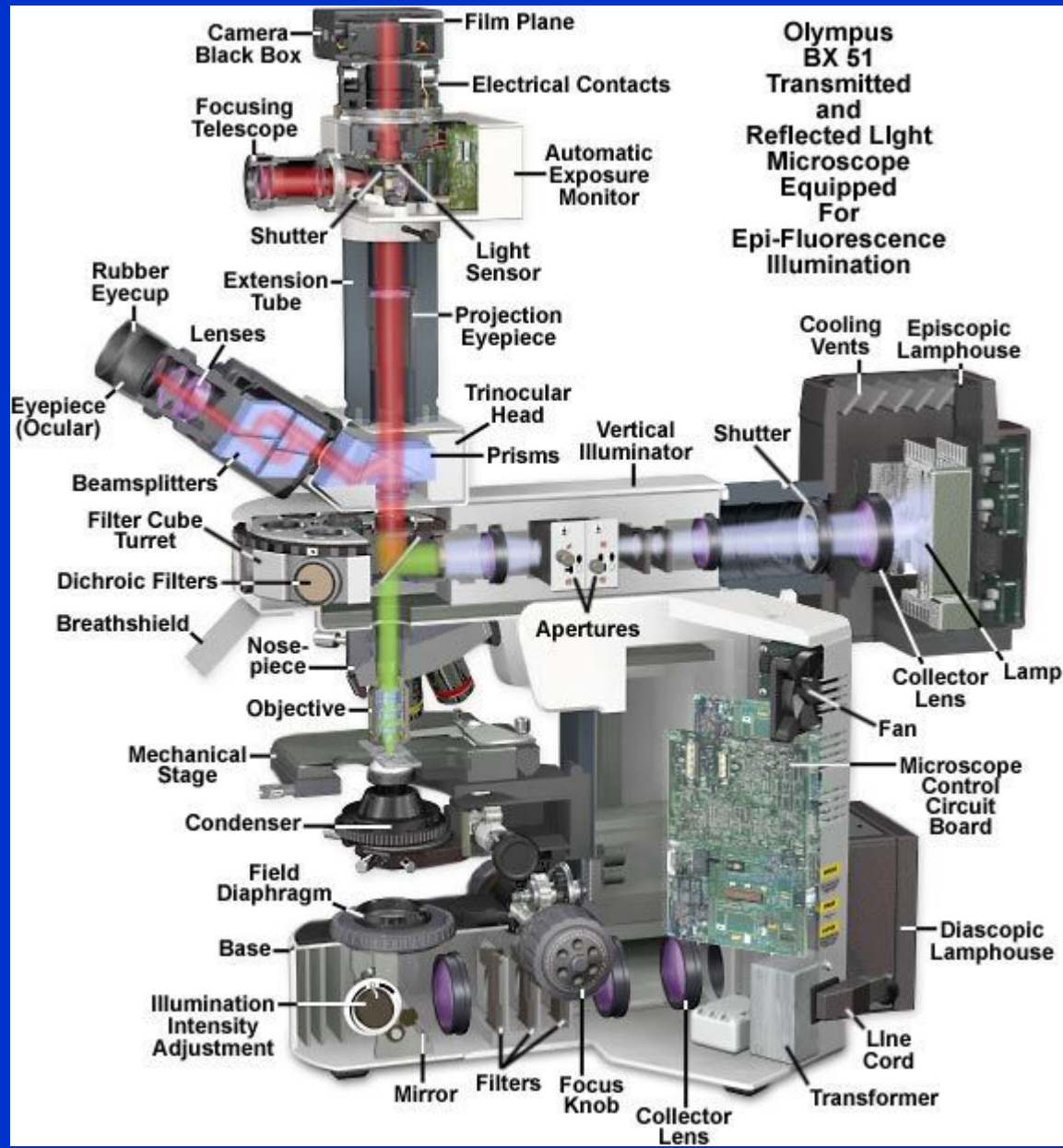
Optical Path of The Reflected Light Fluorescence Microscope

- 1 Eyepiece
- 2 Selectable barrier filter
- 3 Built-in barrier filter
- 4 Dichroic mirror
- 5 Field diaphragm
- 6 Aperture diaphragm
- 7 Exciting filter
- 8 Heat absorption filter
- 9 Collector lens
- 10 Super high pressure mercury lamp
- 11 Objective
- 12 Specimen

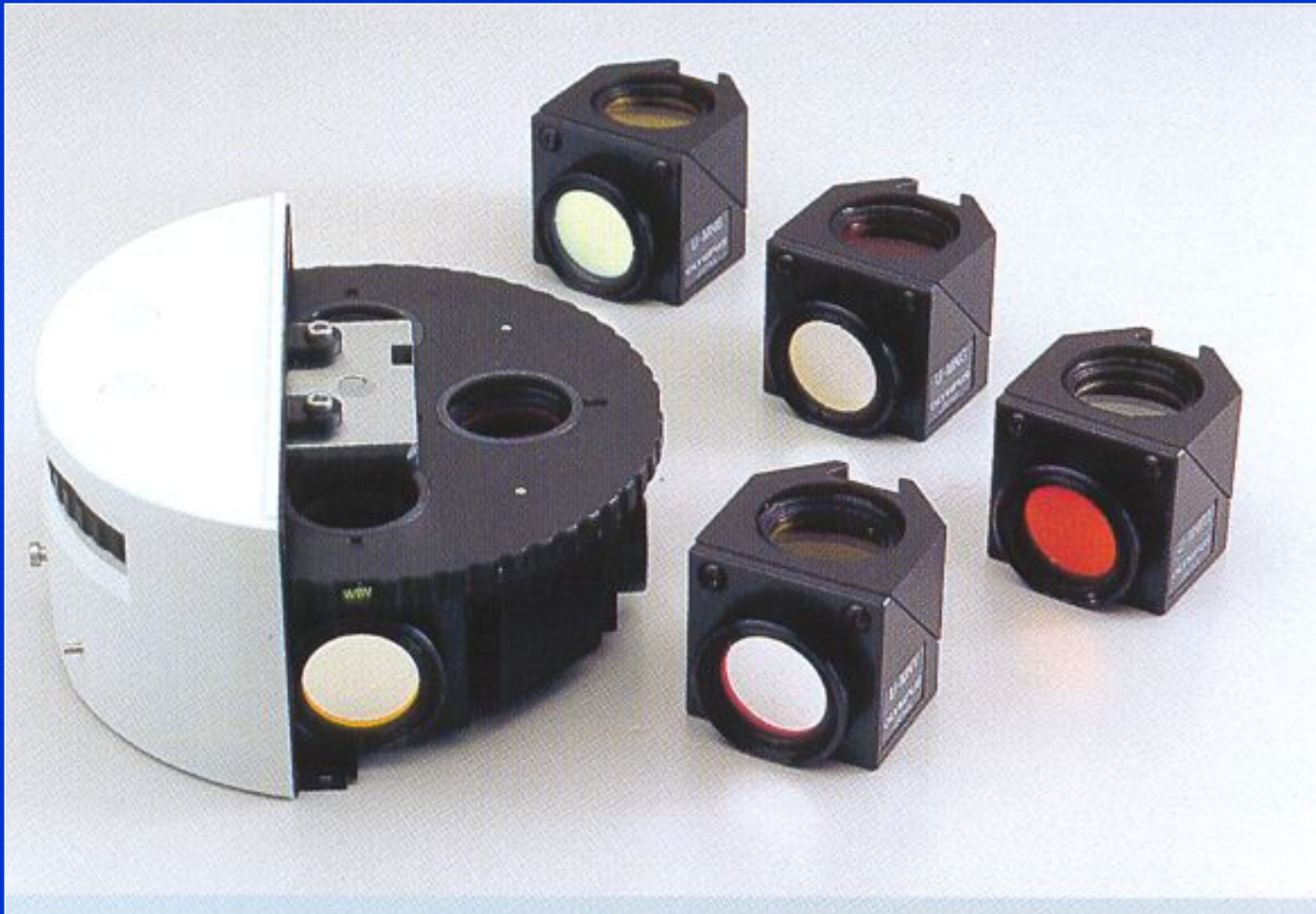

Olympus BX-51 - epifluorescence

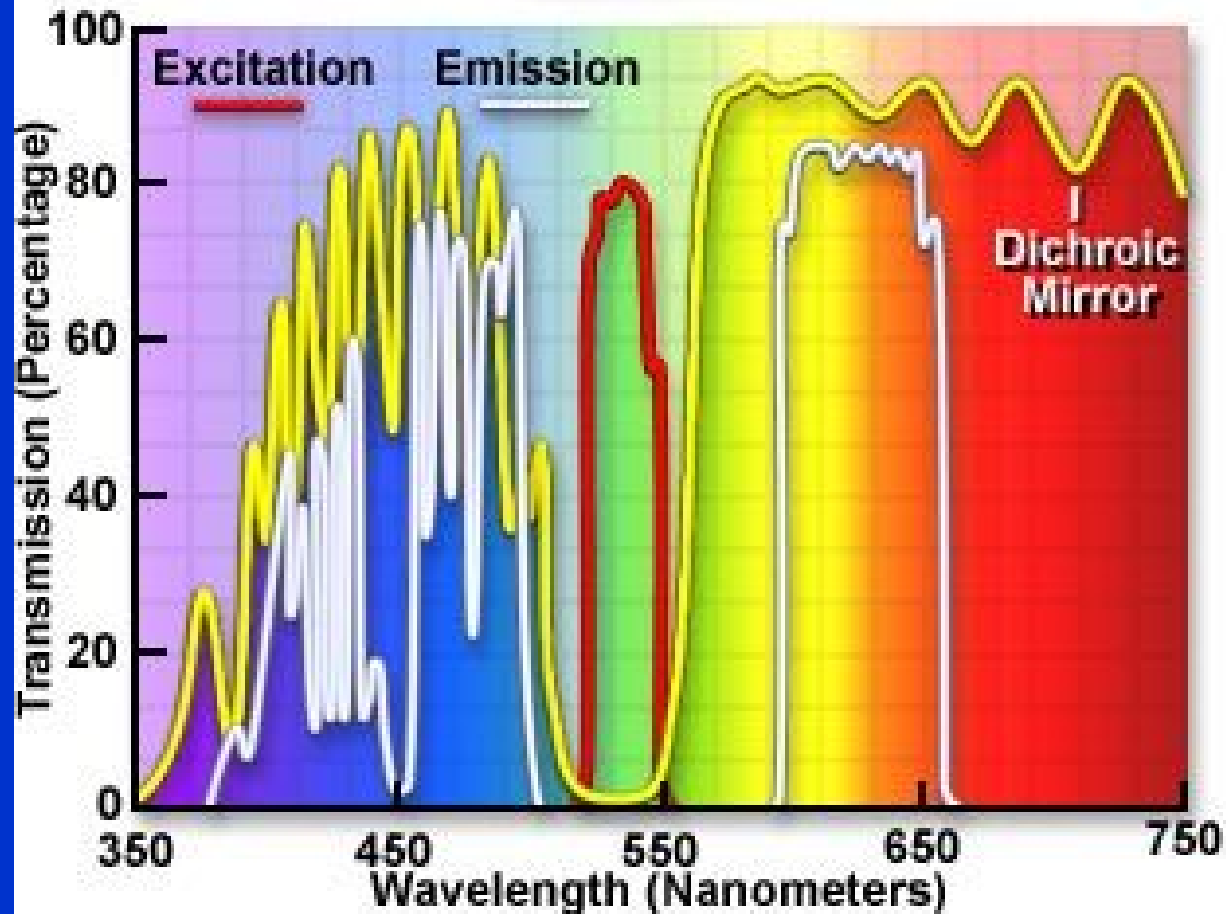

„Kostky“ = kombinace filtrů a dichroického zrcadla pro epifluorescenci

Fluorescence Filter Cube and Spectra

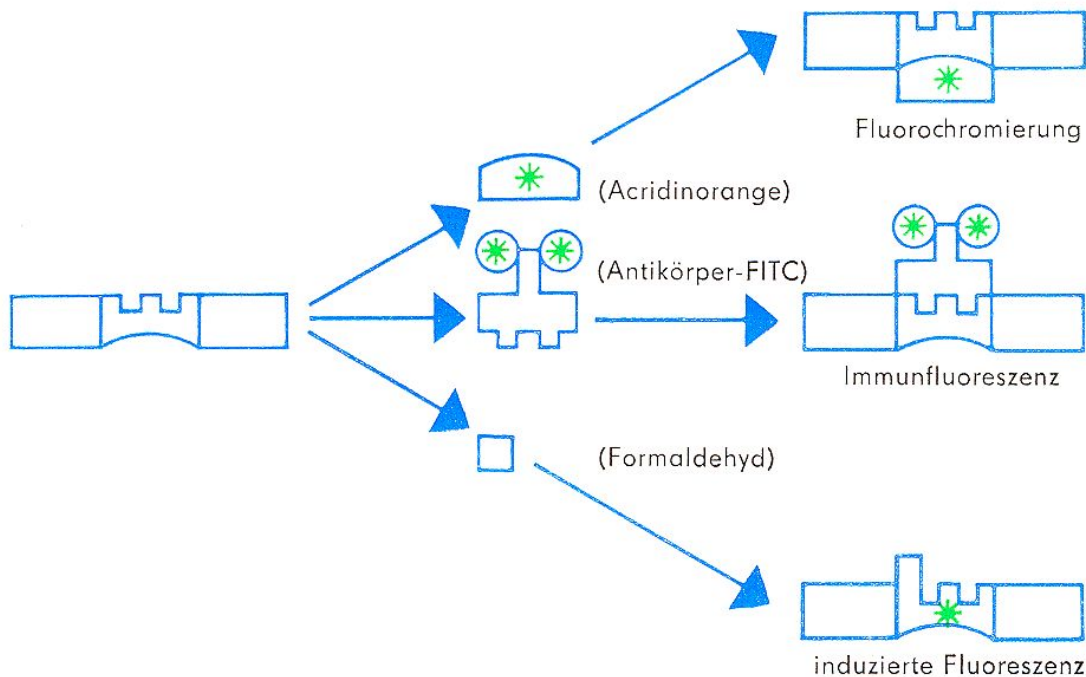

Typy fluorescence

primární fluorescence

autofluorescence

sekundární fluorescence

Fluorochromierung

(Acridinorange)

(Antikörper-FITC)

Immunfluoreszenz

(Formaldehyd)

induzierte Fluoreszenz

barvení
fluorochromy

imunofluorescence =
fluorochromem
značené protilátky

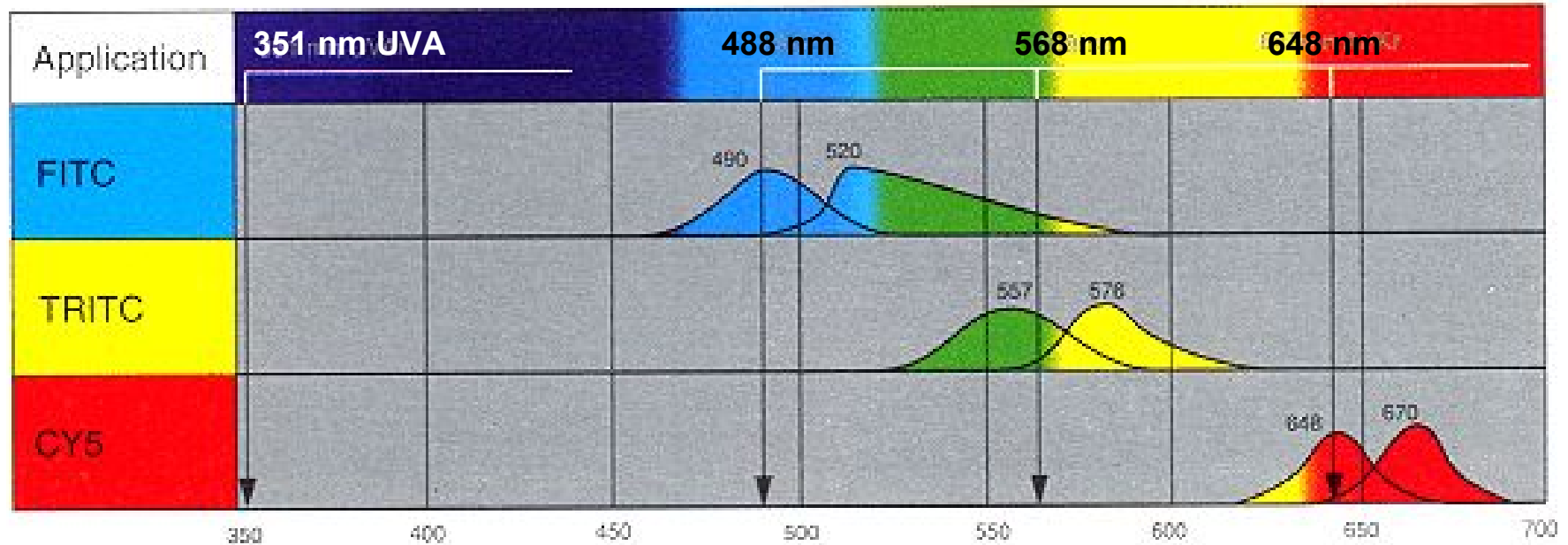
indukovaná
fluorescence

OBJEKT

BEHANDLUNG (mit Beispiel)

FLUORESZENZOBJEKT

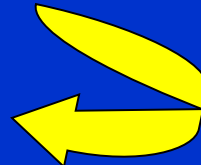
Srovnání fluorescenčních barviv

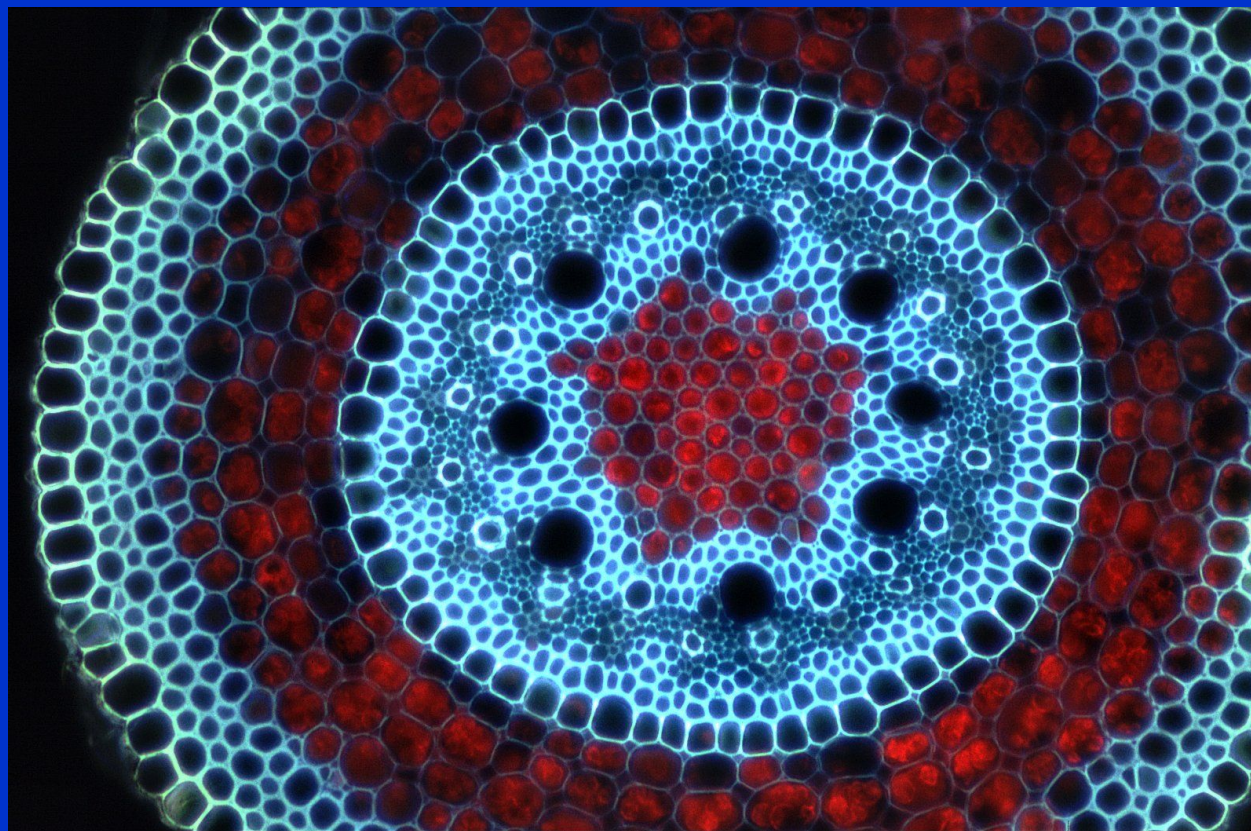
Fluorescence

- **primární (autofluorescence)** - častá u rostlinných pletiv
  - chlorofyl
  - lignin, suberin
  - pryskyřice, sekundární metabolity
- **sekundární** - fluorochromy - specifická vazba na určité struktury (DNA - DAPI, Hoechst 33258)
- **značení GMO** fluoreskujícími proteiny (GFP, YFP)
- **fluorescenční imunohistochemie** - spojuje sekundární fluorescenci s reakcí: antigen x protilátka (detekce určitých proteinů)
- **fluorescenční in situ hybridizace** - detekce určitých sekvencí

vysoká specificita a citlivost

Autofluorescence

příčný řez kořenem trávy *Cynodon dactylon*

A. Lux

Autofluorescence ligninu v xylému a sklerenchymu

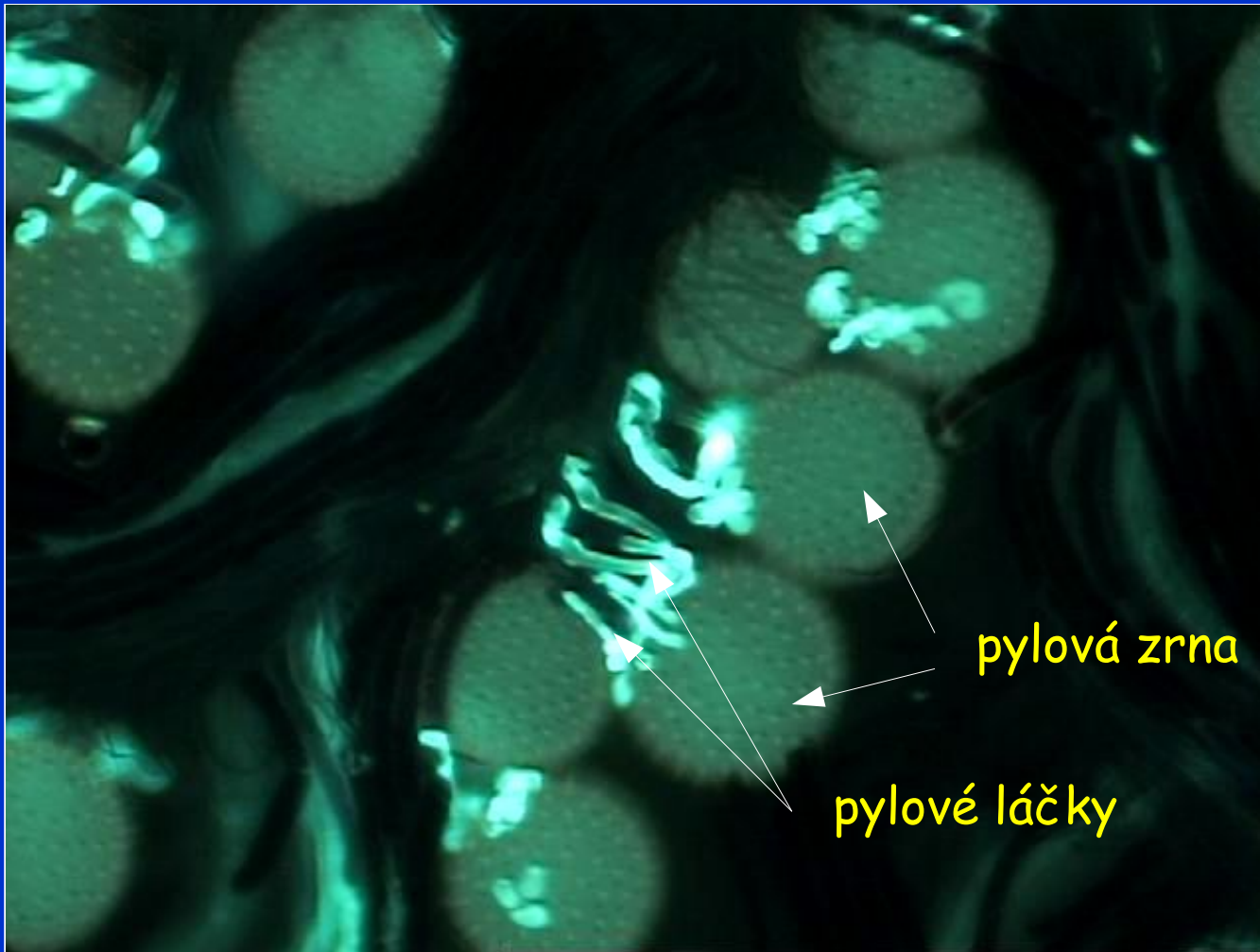
UV excitace

snímek příčného řezu
cévním svazkem

foto-soutěž Nikon, 2004

Kalóza v pylových láčkách

fluorochrom:
anilínová modř

UV excitace

pylová zrna

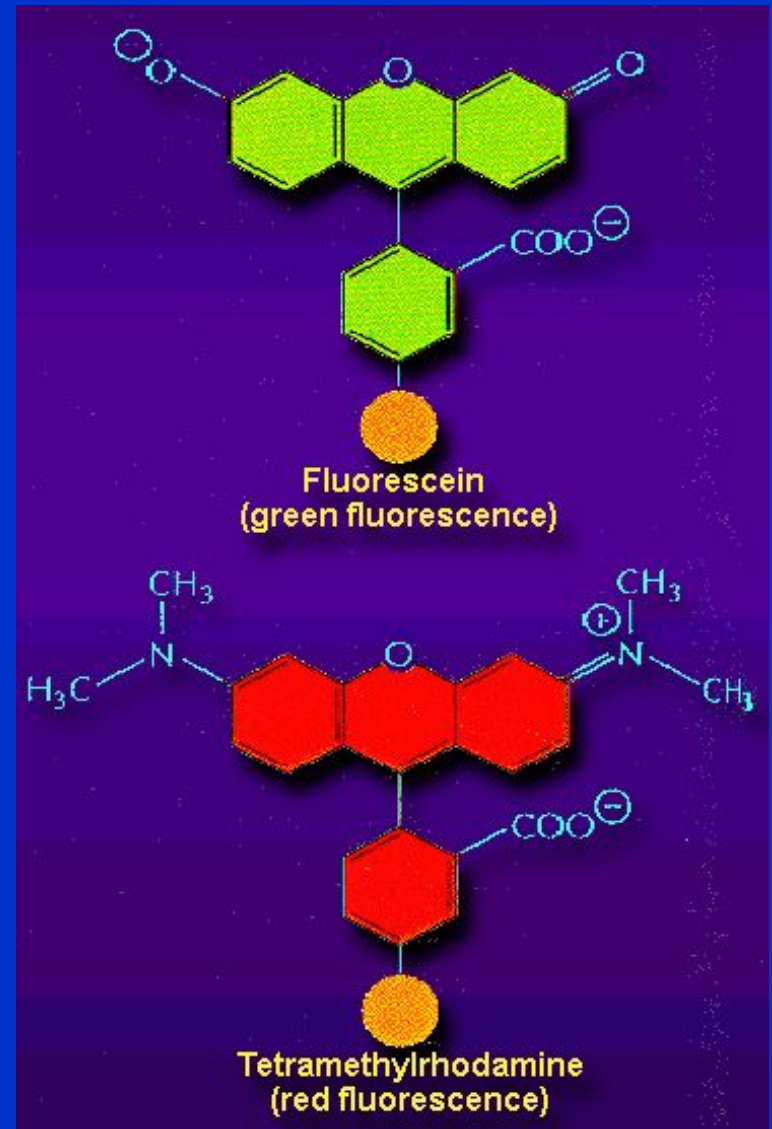
pylové láčky

Fluorescenční barviva fluorescein a rhodamin

fluorescein emituje intenzivní
zelenou fluorescenci po excitaci
modrým světlem

rhodamin emituje červenou
fluorescenci po excitaci zeleno-
žlutým světlem

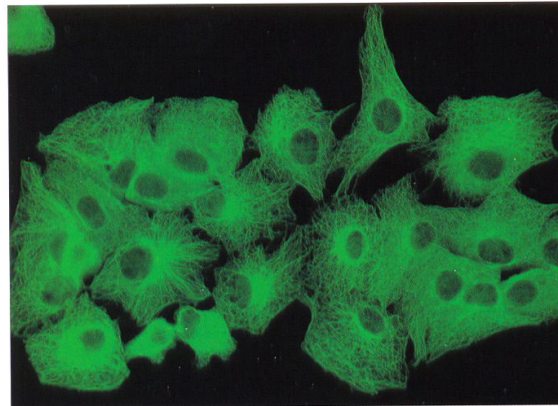
Různé složky buněk mohou být
barveny oběma barvivy současně

Kombinace fluorochromů a filtrů

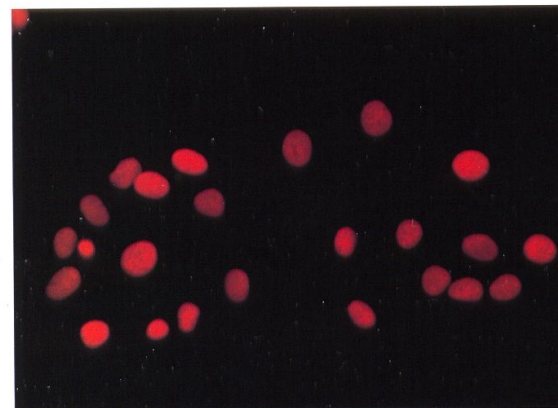
kultura buněk A549

Cell culture (A549): Microtubuli (FITC labelled) and nuclei (PI labelled)

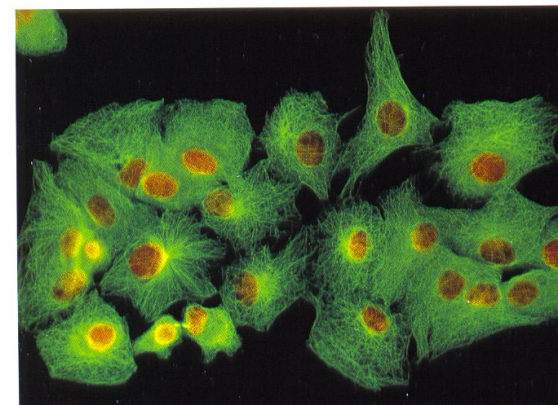
FITC emission (Ü-MWIBA band pass filter cube)

FITC
barví se
mikrotubuly

PI emission (U-MWIG filter cube)

propidium
jodid
barví jádra

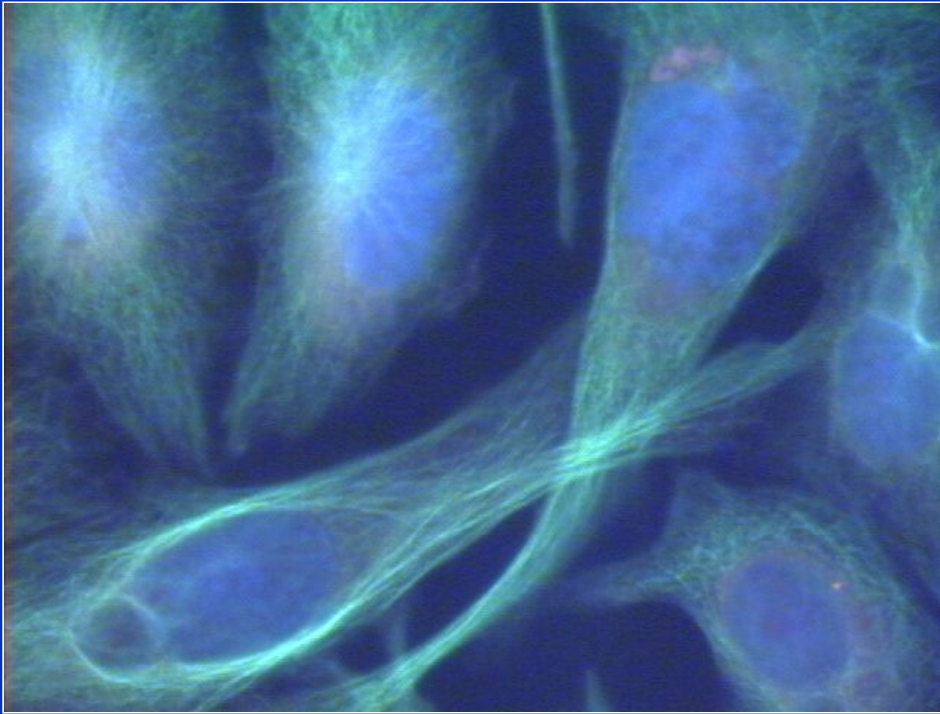

FITC and PI simultaneous emission (U-MWIB filter cube)

kombinovaný
obraz -
simultánní
emise

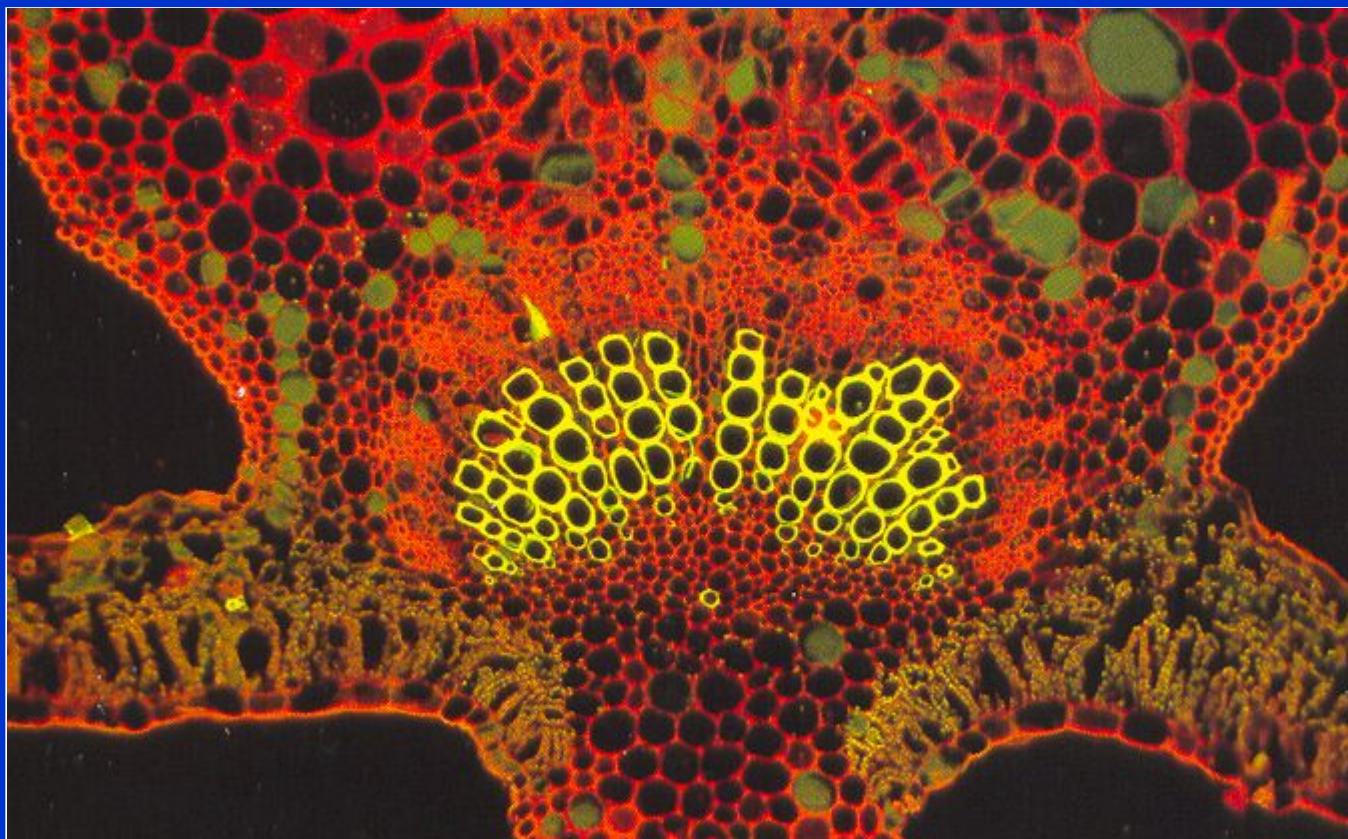
Kombinace fluorochromů a filtrů

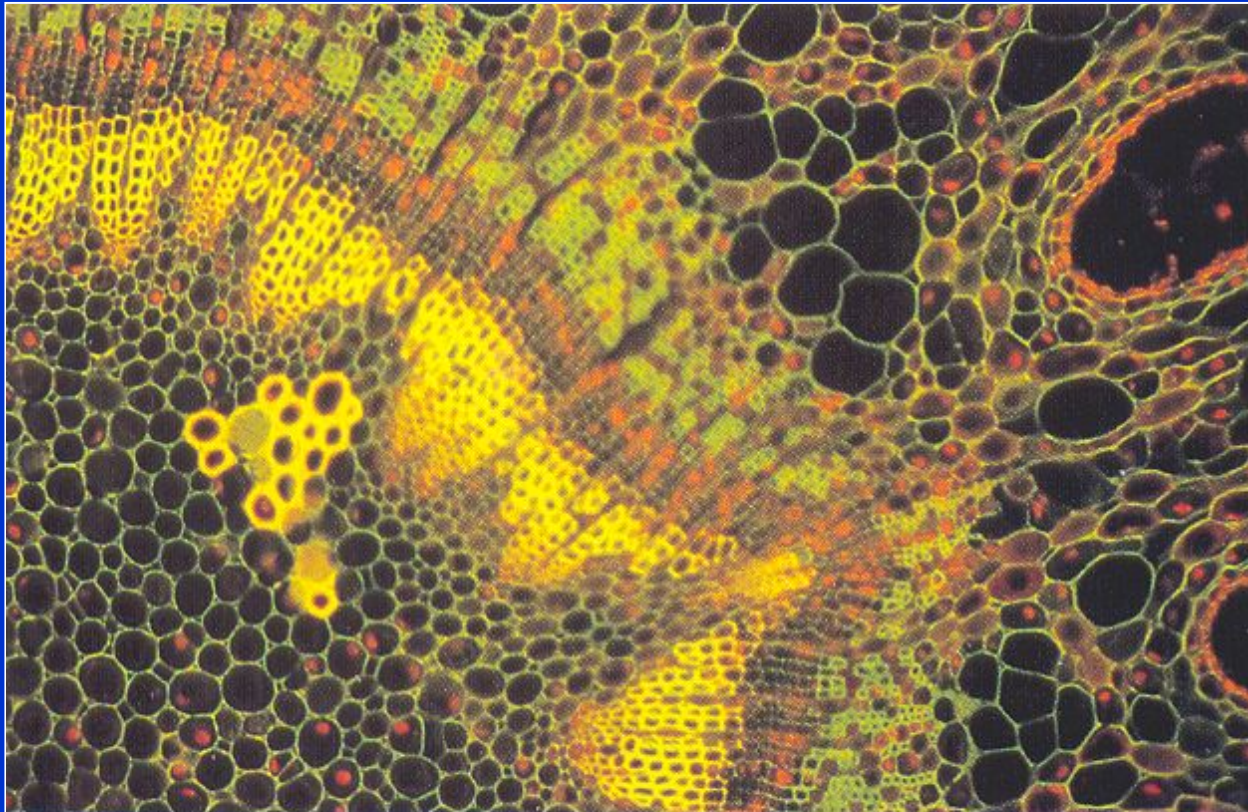
DAPI + FITC

Řez řapíkem listu

Stonek jedle v modrofialovém světle

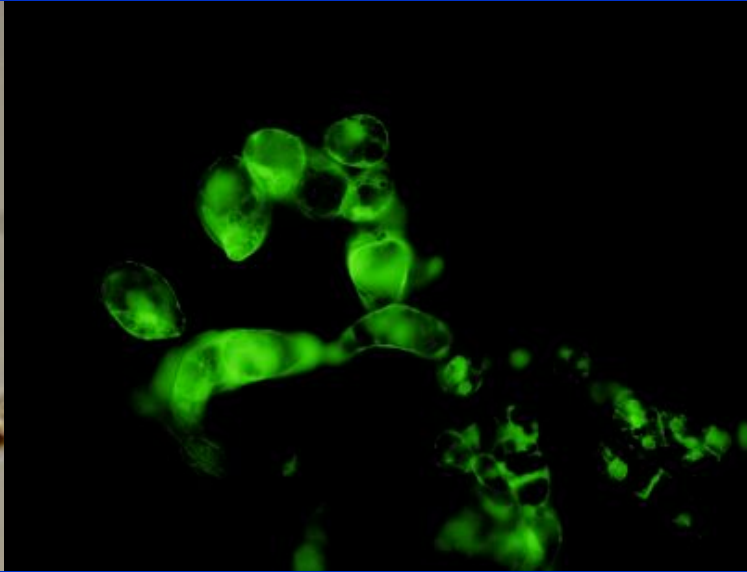

fluorochrom: akridinová oranž

Sledování životaschopnosti buněk kalus mrkve

FDA

substrát:
FDA

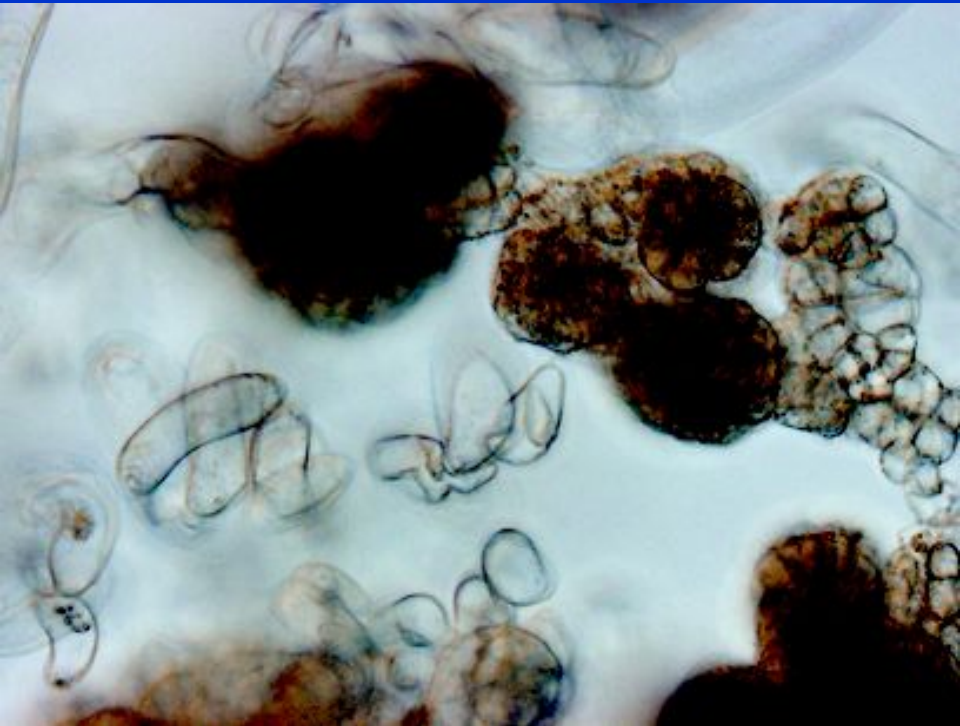

esterázy

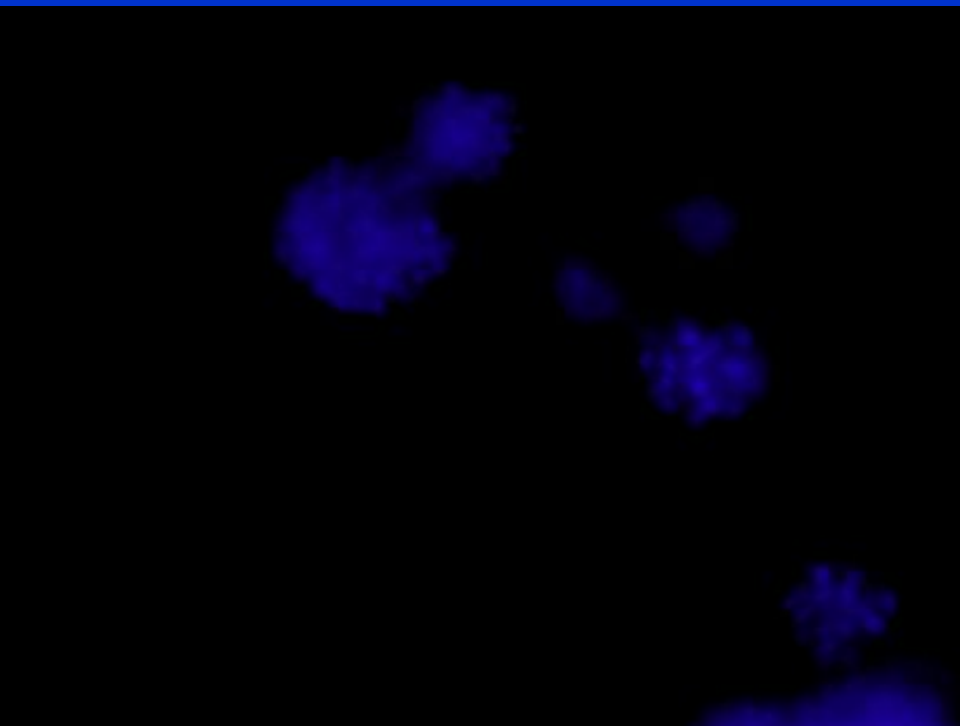

fluorescein + acetát

Sledování vývoje kalusu mrkve

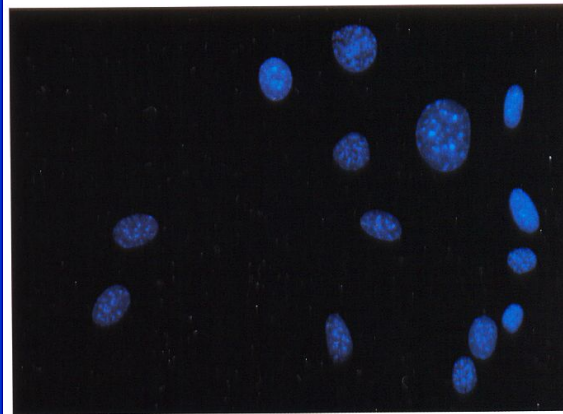
BF - DIC

DAPI

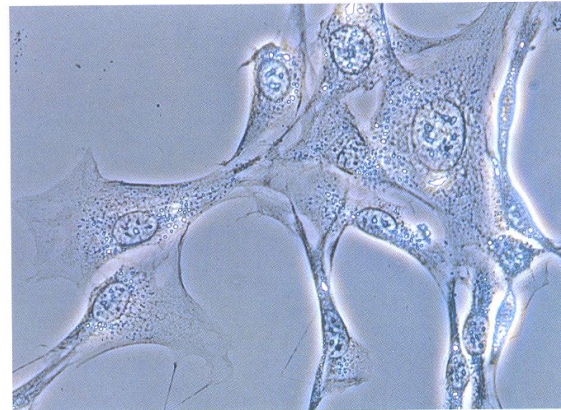
Kombinace DAPI a fázového kontrastu

Cell culture (NIH3T3): nuclei (DAPI)

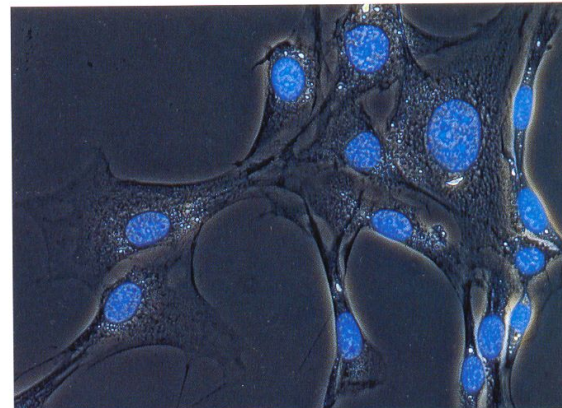
DAPI

Incident light fluorescence observation.

fázový
kontrast

Phase contrast observation.

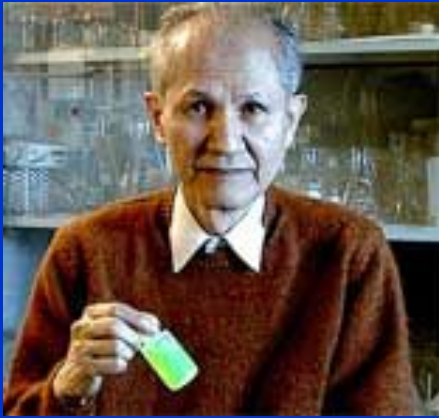
kombinovaný
obraz

The combination of phase contrast and incident light fluorescence observation.

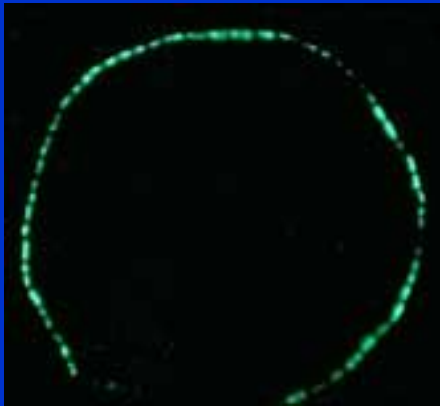

Historie GFP

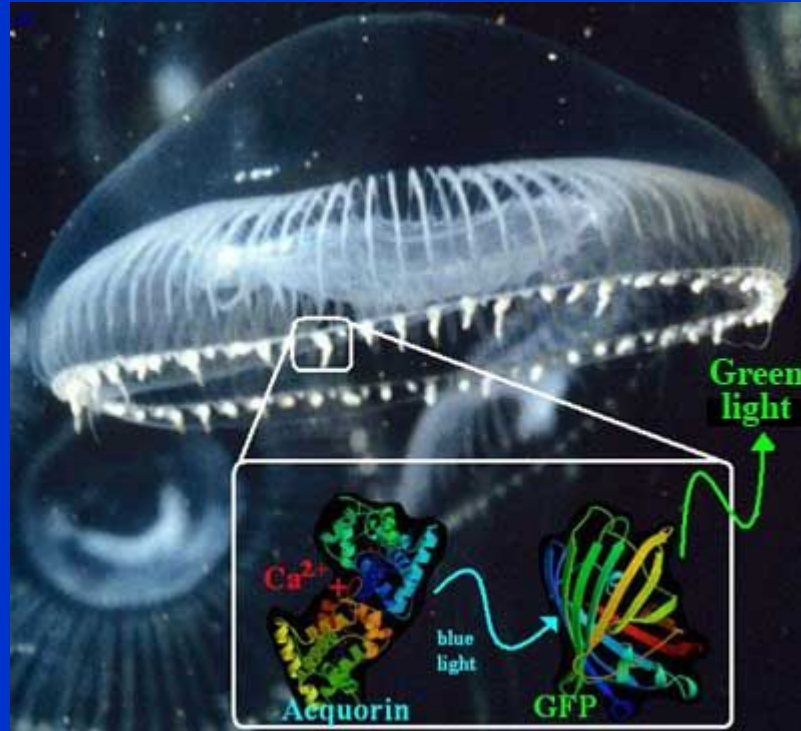
1955 první popis luminiscence medúzy

Osamu Shimomura (1962)

fotoreceptory na okraji
klobouku medúzy

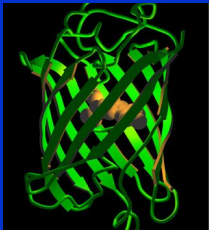
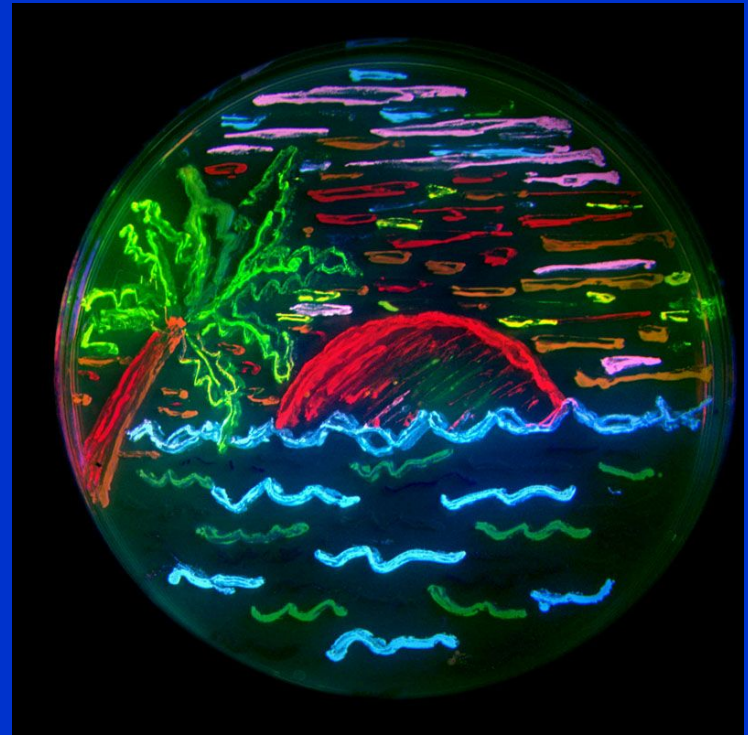
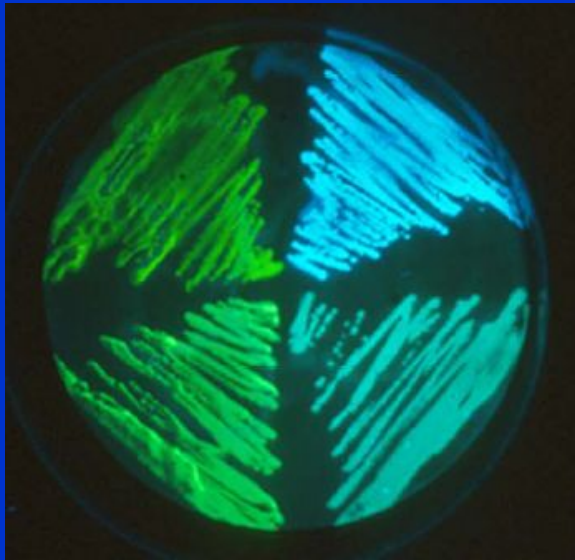
2008 Nobelova cena za chemii

<http://www.conncoll.edu/ccacad/zimmer/GFP-ww/shimomura.html>

Modifikace GFP

Roger Tsien
La Jola, Kalifornie

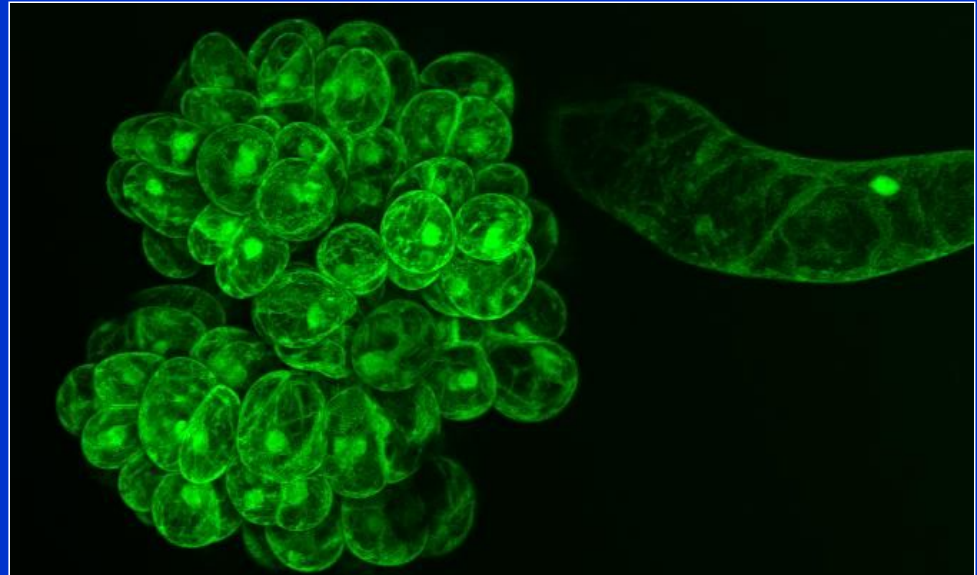

<http://www.tsienlab.ucsd.edu/People.htm>

GFP

„jellyfish“
Victoria aequorea

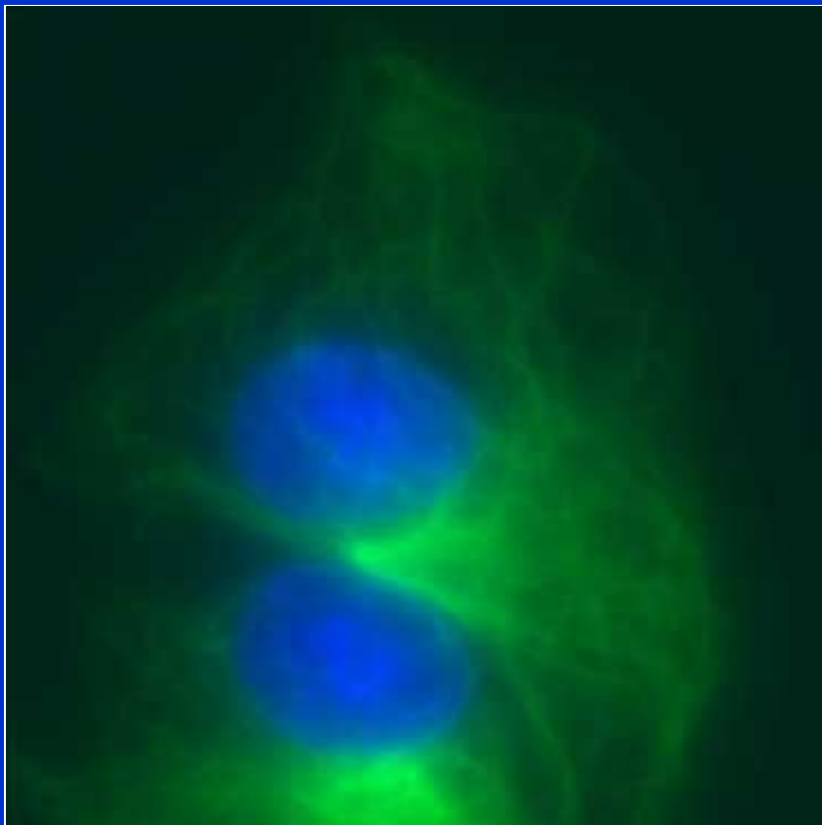

GFP in cultured tobacco cells,
confocal image

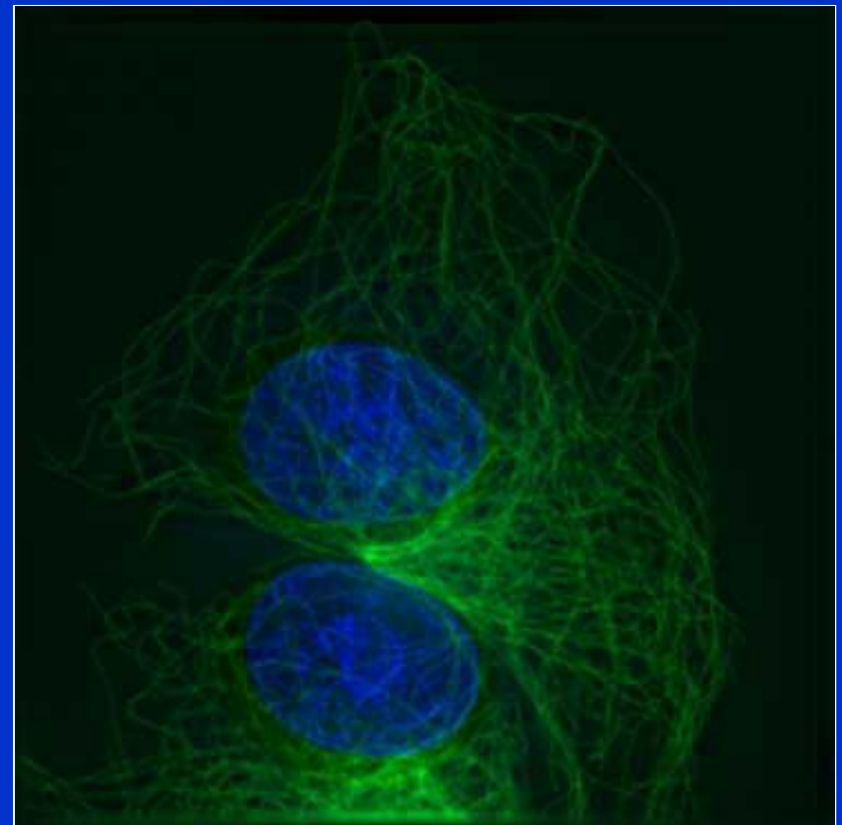
<http://www.plantsci.cam.ac.uk/Haseloff/GFP/GFPbackgrnd.html>

PtK1 cell with antibody staining for microtubules (green) and DNA (blue)

(A. Khodjakov, Ph.D., Wadsworth Labs Albany, NY)

originální snímek

snímek po úpravě

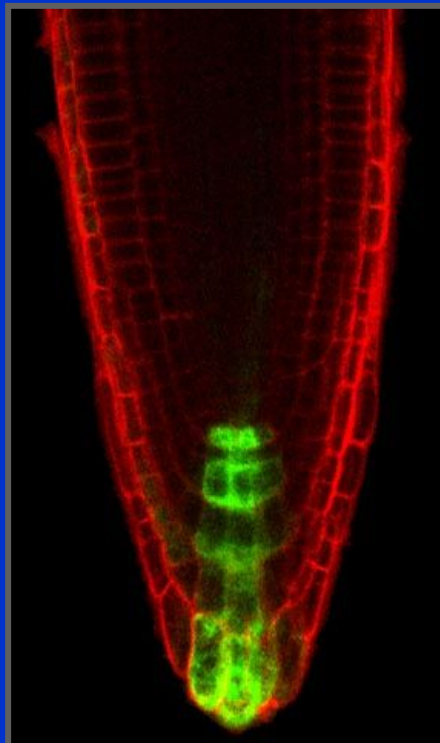
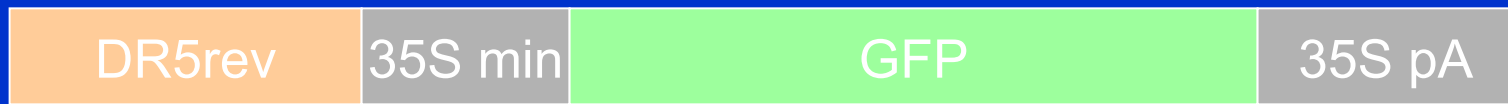
<http://www.aqi.com/index.php>

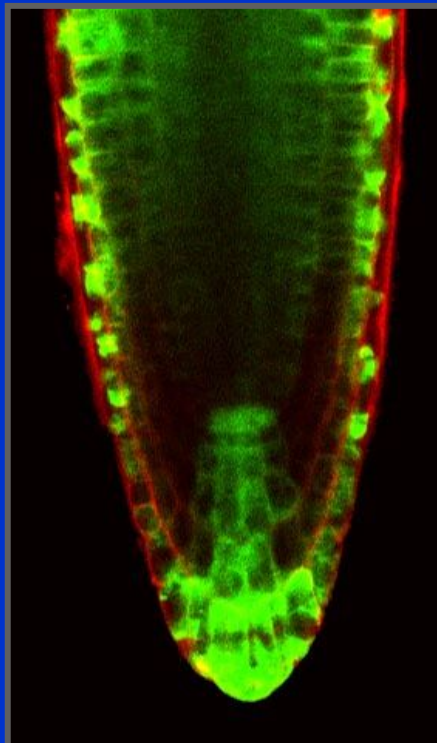
Arabidopsis *DR5::GFP* Auxin Reporter využití GFP pro sledování auxinu

→
auxinem aktivovatelný promotor

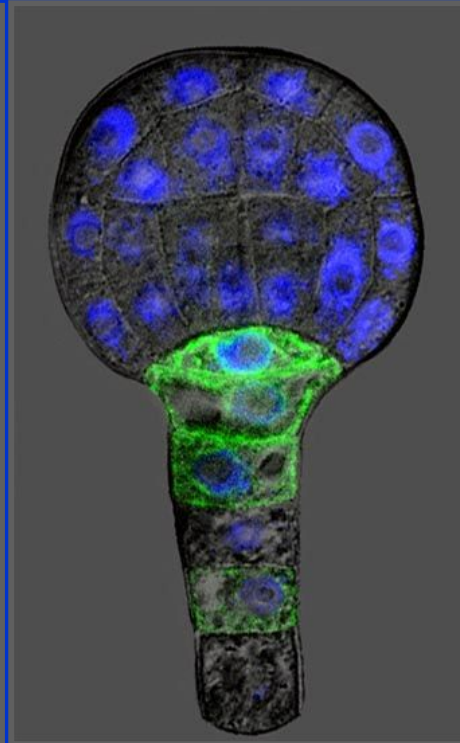
J. Friml

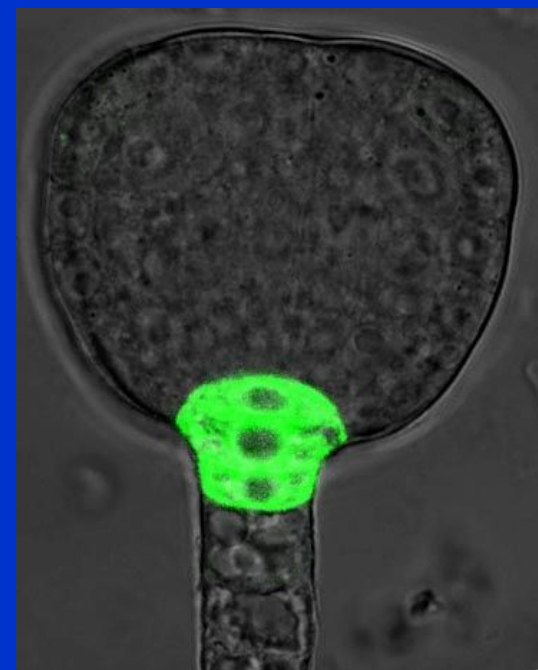
kořen

kořen + auxin

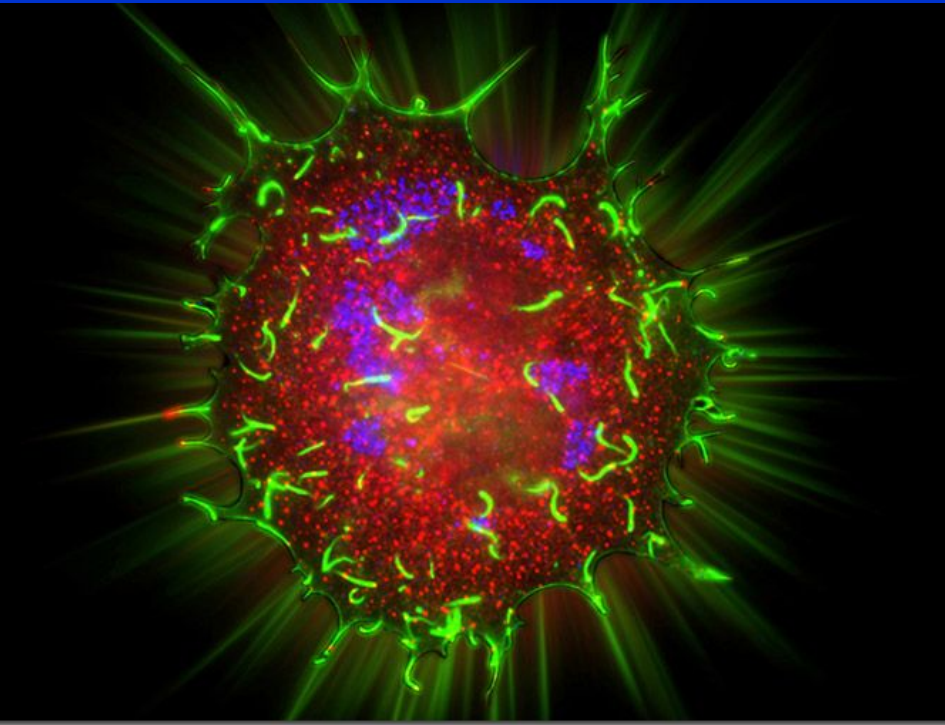
+ DAPI

embryo

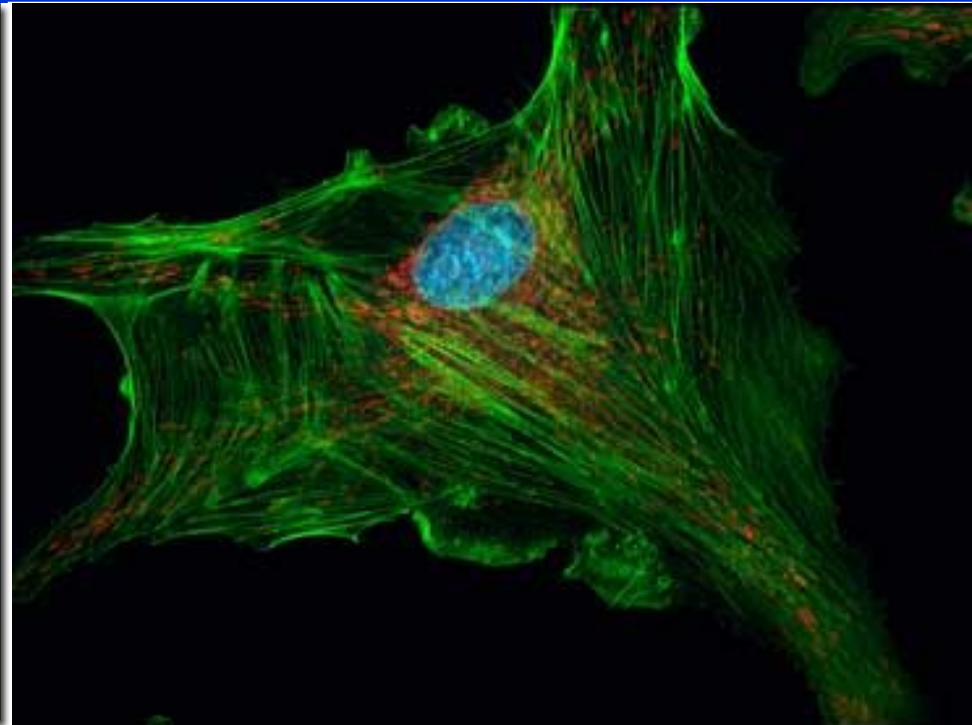

Příklady tříbarevné fluorescence

**Cell infected with poxvirus
(630x)**

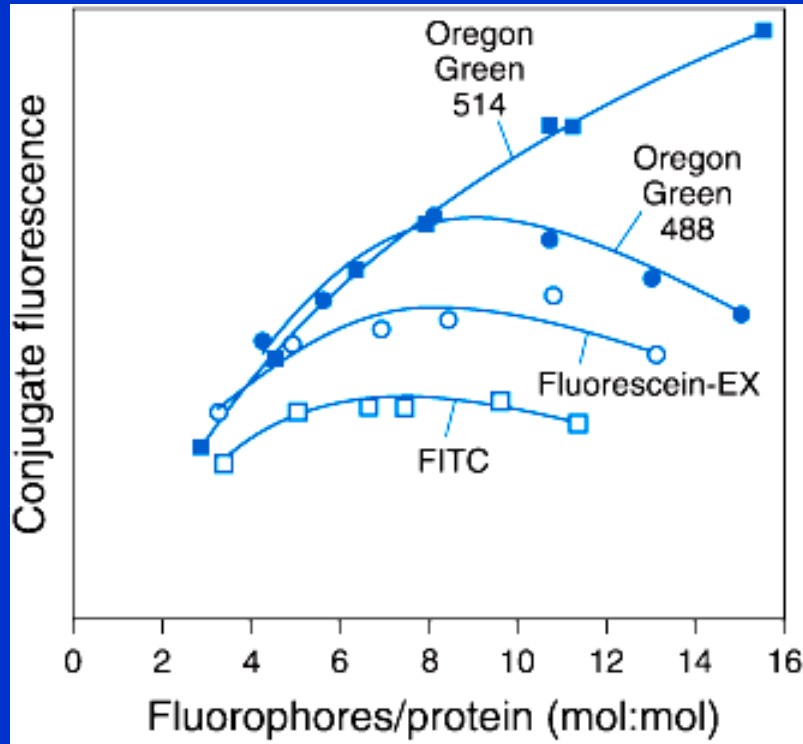
Honorable Mention,
2007 Nikon Competition
Dr. Daniel Kalman

Bovine Endothelial Cell

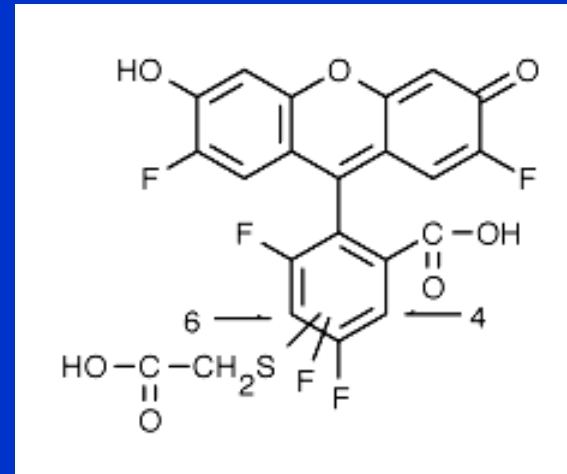
Courtesy Leica Microsystems
Imaging Solutions, Ltd., UK.

Fotostabilita

Oregon Green 514 phalloidin

fluorescein phalloidin

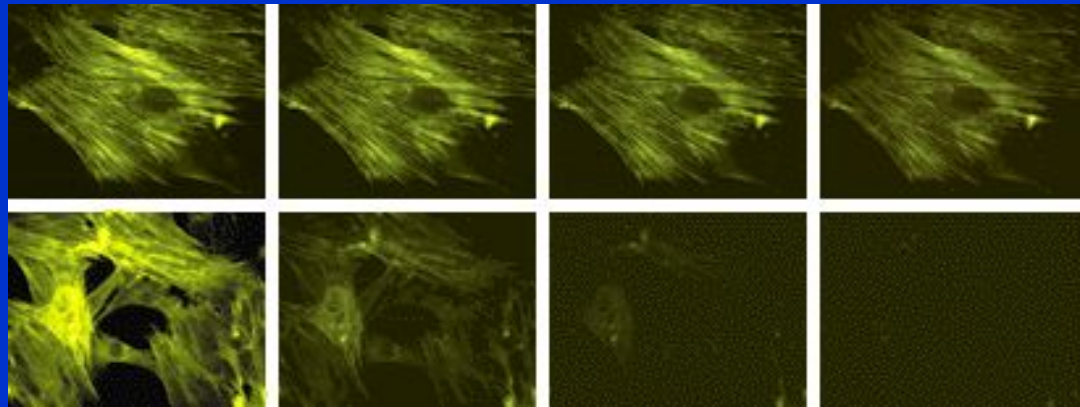
OG514

1s

10s

20s

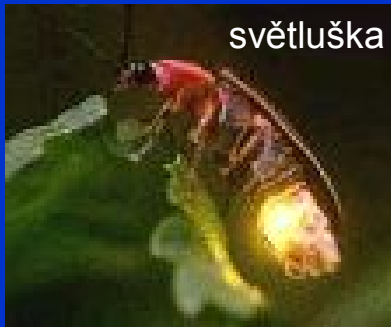
30s

Chemiluminescence

Excitace elektronů je vyvolána chemickou reakcí
Při deexcitaci dochází k vyzáření světla

Bioluminescence

Využití chemiluminiscence

- Stanovení NO

- Stanovení H_2O_2

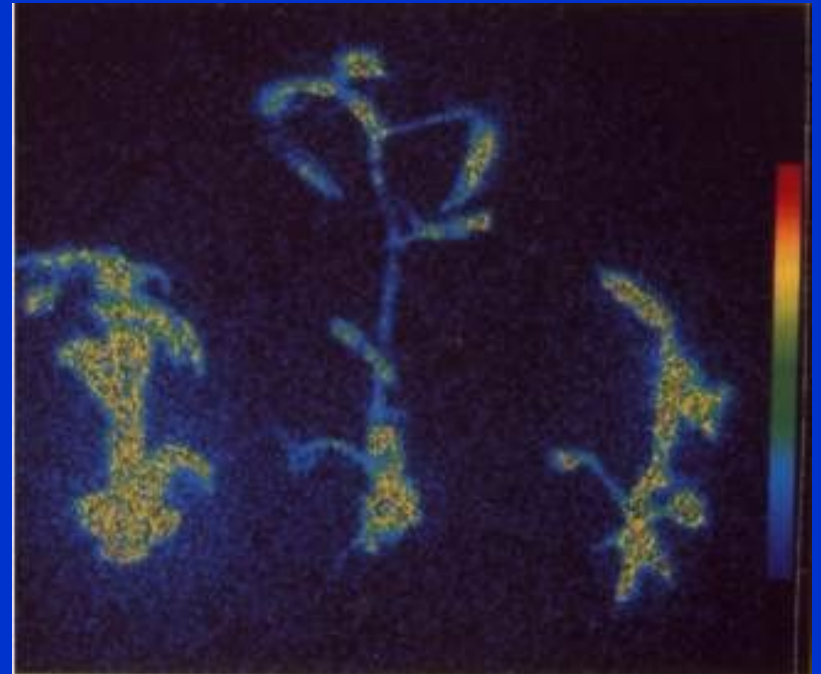

Transformované rostlinky kasavy z embryogenní kultury

signální gen = luciferáza

rostlinky

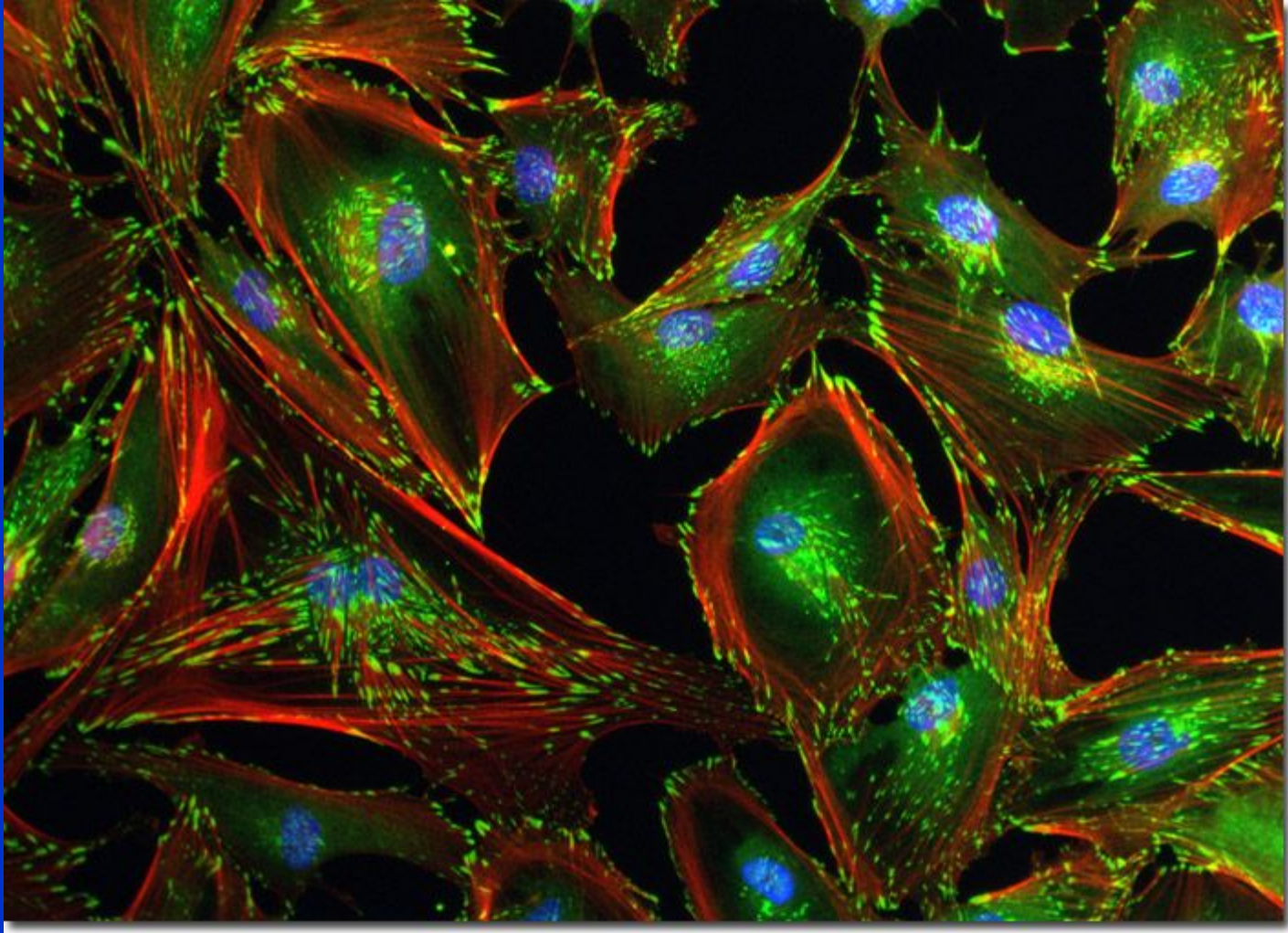

vizualizace aktivity luciferázy:
postříkáno luciferinem - světelná
emise měřena luminometrem

Zajímavé adresy

- <http://www.bioscience.org/lecture/molbiol/micro/frame.htm#s0076.htm>
- <http://dept.kent.edu/projects/cell/index.htm>
- <http://micro.magnet.fsu.edu/primer/techniques/fluorescence/fluorhome.html>
- <http://www.plantsci.cam.ac.uk/Haseloff/PlantAnatomy/index.html>
- <http://www.aqi.com/index.php>
- <http://www.probes.com/handbook/>

Honorable Mention, 2007 Nikon Competition
Carmen Laethem
Aerie Pharmaceuticals
Research Triangle Park, North Carolina, USA
Primary porcine trabecular meshwork cells (20x)